toch komt men niet even op den kerk*vorm* (en daarop toch doelt *alle hervorming*), of ze scharen zich plotseling aan de zijde der Modernen en Groningers om u tegen te staan, desnoods u te bannen en uit hun kerk te zetten.

Ge moogt u door hun incidenteel opkomen tegen de ingeslopen Hiërarchie dan ook geen oogenblik laten blinddoeken. En als Dr. Gunning met u aandringt op herstel van den *Presbyterialen* regeeringsvorm der kerk, mag het u geen oogenblik gebeuren, dat ge daarin verwantschap met uw eigen streven ziet. Hoe hoog we toch den nobelen democratischen zin die hierin spreekt waardeeren, sluiten we geen oogenblik het oog voor het onloochenbaar feit, dat Dr. Gunning aan de Groningers en Modernen in deze democratische kerk gelijke mogelijkheid van spreken wil laten als aan de belijders; mits ze maar zwijgen van de Belijdenis. Dit nu is geen *presbyteriaal* maken van de kerk, maar haar *seculariseeren*.

Onze conclusie kan dan ook geen andere zijn, dan dat ook de Ethischen, hoe eerbiedwaardig en beminnelijk ook in hun *persoonlijke* vroomheid, en hoe uitnemend ook hun intentie moge zijn, toch tot *Reformatie* der Kerk ten eenenmale onbekwaam zijn.

Ook bij hen is wel toeleg om te *wijzigen*, niet om te *reformeeren*.

Zegeviert hun steven, dan raakt de Kerk van Christus *steeds verder van den goeden, door God gewilden Kerkvorm af.*

Ons wordt van meer dan ééne zijde gevraagd, eenig licht te spreiden op de zoo in verschillenden zin opgeloste vraag over het recht van toelating en toetreding tot het heilig Avondmaal.

Mogen we, in antwoord hierop, ons de opmerking veroorloven, dat dit punt vroeger reeds door ons behandeld is in stukken, die ook afzonderlijk verkrijgbaar zijn gesteld over de leer der Verbonden.

Alsmede, dat we eerlang, in de uitlegging van den Heidelbergschen Catechismus aan de leer van de Sacramenten toekomen. We zijn straks tot aan Zondag 23, en de Sacramenten beginnen in Zondag 25.

Een weinig geduld dus, en aan aller verlangen zal voldaan zijn.

KUYPER.

Uit de Pers.

Juist omdat we onszelven voorshands in het debat over de Vereeniging der Gereformeerden niet meer mengen, stellen we er te meer prijs op, onze lezers op de hoogte te houden van wat er in de *Bazuin* over voorkomt.

Voor ditmaal vier citaten.

Eén van *Ds. Gispen* over den stand der zaken:

Hoedanig is nu de stand van zaken?

Ter beantwoording van deze vraag willen we slechts op feiten wijzen.

Toen de Synode te Assen het voorstel-Beuker aannam verwierp zij al de andere voorstellen, die, het een minder, het ander scherper, de strekking hadden, om afscheiding van de plaatselijke Hervormde gemeente te eischen, als voorwaarde van kerkelijke vereeniging met de Ned. Gereformeerden. Zij wenschte alleen, dat er, na de vereeniging, geen Doleerende gemeenten tegenover bestaande Christ. Geref. gemeenten zouden worden opgericht de kerk haar eigen Theol. School behield, en de bezwaren tegen de opheffing van 't Reglement van '69 met de broeders van de overzijde besproken werden.

Toen dit besloit, door de bladen, bekend werd verschenen dadelijk de bekende krasse artikelen in de *Heraut*. Alle gedachte aan kerkelijke vereeniging scheen toen verloren te zijn. Het was, voorloopig althans uit.

Maar de deputaten der wederzijdsche Synoden kwamen niettemin saam tot een broederlijke bespreking der quaestiën. De Utrechtsche deputaten hadden geen mandaat om op grond van het besluit van Assen te onderhandelen. De deputaten van Assen hadden mandaat om juist op dit besluit te onderhandelen. Zij bleven geheel in hun officieel karakter, en lieten de houding der Utrechtsche deputaten geheel voor hun eigen rekening.

De Utrechtsche deputaten brachten in die samenkomst een gedrukt ontwerp ter tafel, als Concept acte van ineenssmelting en combinatie.

Twee der deputaten van Assen konden zich, ook na de belangrijke wijzigingen, in het eerste Concept aangebracht, niet vereenigen met twee punten. Zij bleven getrouw aan het te Assen aangenomen voorstel.

Zoo kwam de zaak op de Synode te Kampen. De Synode was het met die twee broeders eens. Zij handhaafde haar besluit, dat er, na de vereeniging, geen Doleerende gemeenten tegenover de bestaande Christ. Geref. gemeenten zouden geformeerd worden, en de kerk haar Theol. School zou behouden.

De voorloopige Synode te Utrecht kon deze twee punten niet toegeven. Zoo scheidden de beide Synoden.

Maar de zaak bleef hangende. De Synode van Utrecht machtigde hare deputaten om ieder oogenblik, zoo dit gewenscht werd, de onderhandelingen voort te zetten, en de Synode te Kampen benoemde eene commissie om de Concept acte, met de door haar (de Synode) aangenomen amendementen ter kennis te brengen van al de kerkeraden, opdat allen er over zouden oordeelen.

Zoo staan op 't oogenblik de zaken.

Een tweede van *Doc. De Cock* over het grappig vertelseltje van Dr. Van Ronkel.

Door dezen Dr. Van Ronkel wordt in No. 19 van de *Gereformeerde Kerk* als een hem bekend feit meêgedeeld, »dat in beginsel reeds vóór zes jaren in de grondtrekken en lijnen de vereeniging van de school te Kampen en de Vrije Universiteit is vastgesteld. Indien Prof B. en Prof. v. V. door 's Heeren goedheid niet zoo oud waren geworden, zou deze zaak reeds lang beslist zijn. Alleen Prof Lindeboom, de Marnixman, staat buiten het ontwerp. Wie deze dingen weet, ziet niets bevreemdends in het verschil van meening bij de docenten der Kampener School over wel of niet vereeniging.

Ook die vereeniging is een kwestie van tijd. Men weet dit bij de onderwijzers van de Kampener School zoo goed als aan de Vrije Universiteit."

Zoo zegt de heer Dr. v. Ronkel en de redacteur van de *Vrije Kerk* meent »te mogen verwachten, dat onze door v. Ronkel gesmade hoogleeraren hem ter verantwoording roepen en naar behoorlijke bewijzen vragen zullen.

Dat v. Ronkel dit schrijft, en de *Gereformeerde Kerk* het opneemt, verwondert mij niet. Toen ik het hoorde heb ik er eens om gelachen en gezegd: »Dat is eens een typische Jodenstreek; twee vliegentjes eene klap."

Maar dat een man als Ds. Beuker vraagt: omhullingen of lasteringen? en van meening is, dat wij tegen zoodanige insinuatiën ons moeten verzetten, heeft mij gesmart.

Dat men bij de oprichting der V. U. aan de Kamper School heeft gedacht; dat een Hoedemaker en v. Ronkel, die geen van beiden aan die oprichting vreemd zijn, in de V. U. den dood van de K. S. hebben gezien of gewenscht, kan ik mij denken; maar dat iemand in onze Kerk kan meenen, dat dergelijke uit de lucht gegrepen praatjes tegenspraak verdienen, is meer dan ik mij had kunnen voorstellen. Wel weet ik, dat soortgelijke leugens en lastertaal altoos gretige ooren en geloovige harten vindt; maar ik acht het eene verlaging van zichzelven, indien men op dergelijke taal acht geeft.

Zoodra Dr. v. R. *iets* geeft, dat den *schijn* van bewijs heeft dat zijn zeggen iets anders is dan *louter* leugen en laster, ben ik bereid ook dien schijn aan zijn bewijs te ontnemen en wil dit dan bij voorkeur doen in *de Gereformeerde Kerk*. Juist de lezers, die vergast worden op dergelijke lastertaal en voor wie die taal dienst moet doen, om hun de oogen voor die waarheid te sluiten en den feitelijken toestand der kerk geheel anders te doen beoordeelen dan die is, hebben er behoefte aan. Voor de lezers van de *Bazuin* en die der *Vrije Kerk* is het, zoo ik hoop, onnoodig.

Een derde van *Doc. Wielenga* over het verzet tegen het denkbeeld van *Combinatie*.

Tegen *het karakter* of *den aard* der ontworpen vereeniging heeft men dus ernstige bedenking.

Zij is, maar men vreest en beweert, geen *wezenlijke en ware vereeniging*, wijl zij slechts *eene combinatie* is.

Deze bedenking, hoe welgemeend ook in hare bedoeling, is echter ten eenenmale van grond ontbloot.

Meer nog. Wat der ontworpen vereeniging in deezen tot een grieve wordt gerekend, is juist hare aanbeveling.

Naar *de beginselen* en *de eischen* van het *Geref. Kerkrecht* is elke vereeniging van gemeenten of kerken des Heeren in een kerkverband *combineerend* van aard en karakter. Het is eene vereeniging door *combinatie*.

Miskenning of schending van *dat karakter* leidt onvermijdelijk of tot een *collegialistisch* of tot een *episcopaalsch* en *paustelijk* kerkregiment.

Nu kan geen echt Gereformeerde willen. Van elke hiërarchie, onder welken vorm ook, hij heeft een doodelijken afkeer.

Volgens Geref. kerkrecht toch *gaat* een dusdanige vereeniging of eenheid *uit* van *de plaatselijke* of *parochiale* kerk of gemeente. *Zij* is het, die zich met één of meer andere *plaatselijke* of *parochiale kerken* vereenigt, en dat op voet van *volkomen gelijkheid* van rechten en plichten naar den Woorde Gods.

Dit beginsel van Geref. kerkrecht inzake het *Presb. kerkverband* en de naar Gods Woord vereischte *kerkelijke eenheid*, moet men streng in het oog houden om niet in allerlei verwarde begrippen verstrikt te geraken.

Naar dit beginsel kan men dan ook in den eigenlijken zin des woords niet zeggen, dat de Christel. *Gereformeerden* en de Ned. *Gereformeerden* in hunne hoedanigheid als individueele leden zich kerkelijk vereenigen.

Evenmin kan dat gezegd worden van de *Chr. Geref. kerk* en de *Ned. Geref. kerk* beide als een geheel, een totaliteit van leden of gemeenten *genootschappelijk* gedacht.

Uitgangspunt van vereeniging of liever de eerste cel in dat kerkelijk organisme is niet het individueele lid maar de plaatselijke of parochiale kerk. Uitgangspunt zijn evenmin de wederzijdsche kerken, als een geheel of totaliteit genootschappelijk beschouwd. Niet tusschen *deze als zoodanig* heeft eene *combinatie* plaats.

Neen, de plaatselijke of parochiale kerken vereenigen zich door *combinatie* tot een kerkverband en in dien weg, uit kracht daarvan smelten de wederzijdsche kerken, ieder als een geheel of totaliteit beschouwd, samen om voortaan een kerkverband uit te maken.

Wel ontstaat er natuurlijk dienswolgens ook een nauwere band en inniger saamwerking tusschen de leden; maar ook dit is vrucht van de vereeniging der plaatselijke of parochiale kerken. 1) Ook dit komt slechts door deze vereeniging en als over deze heen tot stand.

En *deze vereeniging* nu kan en mag naar den aard van *de gemeenten des Heeren* niet anders zijn, dan van een *combineerend* karakter.

Combinatie toch is, ook naar de taalkundige beteekenis van het woord, een *zoodanige vereeniging* tusschen twee of meer lichamen naar zekere grondslagen en voor een bepaald doel aangegaan, waarbij *ieder zijn eigen zelfstandigheid* behoudt, zonder in elkander of gezamenlijk in een hooger of grooter lichaam op te gaan.

Dit nu geldt volkomen van eene vereeniging van plaatselijke of parochiale kerken in eenzelfde kerkverband. En van *zoodanig karakter*, niets meer en niets minder, is ook de ontworpen *vereeniging* van Chr. Geref. en Ned. Geref. kerken.

Eene vereeniging als deze, door de oude Gereformeerden herhaaldelijk ook *correspondentie* en *confederatie* genoemd, is dan ook wel de meest nauwe en innige vereeniging die er tusschen de gemeenten of kerken des Heeren kan bestaan, wil men tenminste Gereformeerd blijven en niet in collegialistische of episcopaalsche wateren verzeilen.

En een vierde van *Ds. Bos*, die zeer tegen de Vereeniging gekant is.

Bovendien moet wel in aanmerking genomen worden dat wij in de Acte voor *zoo* erkend worden, en op eene lijn met de Doleerenden geplaatst, in de voor onderstelling dat we met die Acte meêgaan. Doen wij dat niet, *dan komt allicht de vloek, indertijd te Amsterdam over ons uitgesproken terug*; dan verbeurt gij de eer en het recht, den naam van eene kerk van Christus te dragen! Wij worden dus zoo roijaal behandeld in de vooronderstelling dat wij ons reglement laten vallen, en inplaats van eene Chr. Geref. Kerk te zijn bij de regeering, d. i. als titel naar de zijde der wereld 400 »zelfstandige kerkgenootschappen" gaan worden, *en* dat wij de reformatie der kerken naast ons op dezeltde plaats willen eerbiedigen als geschied te zijn in het ambt aller geloovigen, naar Gods Woord en Gereformeerd kerkrecht terecht ondernomen of nog te ondernemen.

En voorts:

Is die zoo hoog geprezen Universitaire opleiding iets *werkelijks* of iets *denkbeeldigs*? Wat is de Vrije Universiteit te Amsterdam *werkelijk*, afgedacht van de Theologische faculteit? En als er de opleiding tot predikanten zoo goed als het een en al is, wat ideaal zullen wij dan toch bereiken door de Kamper school met die faculteit te vereenigen? Wij kunnen niet kunstmatig verkrijgen, wat God later zou kunnen laten groeien.

Een »*vloek uitgesproken*." — Heel het werk der Vrije Universiteit miskend! Geen woord van waardeering of broederzin.

Dit is smartelijk.

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned. Geref. kerken.

Vergadering der gecombineerde classes Amsterdam—Hoorn-Edam, op Woensdag 13 Maart, 's morgens te 10 uren.

Als praeses fungeert naar toerbeurt Ds. Van Schelven; als scriba wordt voor deze vergadering aangewezen Dr. F. L. Rutgers.

Alle Kerken der classes, voorzoover zij reeds tot reformatie kwamen, zijn tegenwoordig: die van Buiksloot voor het eerst. De credentiebrieven worden in orde bevonden.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Bij onderzoek blijkt, dat de collecte voor de proceskosten in de verloopen 3 maanden gehouden is, en weldra in de pas uitgeleide kerken gehouden zal worden.

Br. Jaspers van Hilversum blijft als catechiseermeester erkend op zijn acte van Godsdienstonderwijzer vóór de reformatie verworven, na bereidverklaring tot onderteekening van de formulieren van eenigheid.

Herbenoemd worden als deputaten voor de bijeenroeping van buitengewone vergaderingen, de BB. Ds. Van Loon en J. Guldemond; voor de classicale examens, de BB. Ds. Renier en Ds. Van Loon. Als consulenten worden aangewezen: voor Purmerend en Ouderkerk Ds. Van Son; voor Bussum, Naarden en Hilversum Ds. Renier; voor Amstelveen, Sloten en Buiksloot Ds. Van Schelven; voor Holysloot Ds. De Gaay Fortman; voor Sloterdijk en Nederhorst-den-Berg Ds. Karssen. Ook wordt reeds bepaald, wie na de afwerping van het juk in enkele andere kerken als consulenten zullen optreden. De bevordering van de reformatie der kerken blijft opgedragen aan de BB. Ds. Van Son, Ds. Van Loon en Ds. Van Schelven.

De punten, aangegeven in art. XLI K. O. worden behandeld en naar aanleiding daarvan inlichtingen en adviezen gegeven.

De rekening van den actuarius wordt goedgekeurd en deze door de vergadering voor een jaar gecontinueerd.

Op verzoek der classes Haarlem—Alkmaar, om 2 hedienaren des Woords aan te wijzen om te assisteeren bij het werk der kerkvisitatie, wordt goedgevonden dat op te dragen aan de BB. Dr. Kuyper en Ds. Van Son.

De stukken, betrekking hebbende op de beroeping van Ds. Reuijl naar Amstelveen, worden gesteld in handen van eene commissie, die na de pauze rapporteeren zal.

Een verzoek om inlichtingen van de synodale deputaten inzake de hereeniging met de Christelijke Gereformeerden, wordt ter afdoening gesteld in handen van de BB. fungeerende als praeses en scriba.

Van den kerkeraad te Hilversum, die een Chr. Geref predikant wenscht te beroepen, is ingekomen eene missive, om, naar art 130 van de acta der Voorloopige Synode, daarover de classe te raadplegen. Indien het in te winnen advies van de Synodale deputaten voor de hereeniging gunstig is, maakt de classe van hare zijde tegen de beroeping van zulk een predikant geen bezwaar. Ingeval het advies anders mocht luiden, zullen de classes nader oordeelen.

Eene missive over de hereeniging met de Ledeboerianen is vanzelf vervallen.

Over de classicale predikatie (art. XLI K. O.) wordt geoordeeld, dat zij op 't oogenblik minder noodig is en ook eenigszins bezwaarlijk.

Aangaande Dr. Franssen, dusver nog predikant in de kerk te Ankeveen, wordt geoordeeld, dat hij, als zijnde van zijn kerk verlaten, nu ook van haar vrij is, onder gehoudenheid evenwel aan art. XIV K. O.

Aangewezen wordt tot bijwoning der samenkomst ter voorbereiding van een Zending-Congres, Ds. De Gaay Fortman. In zijn geloofsbrief zal de clausule gevoegd worden, dat hij geene macht heeft om uit naam van de kerken der classes te adviseeren of te besluiten, maar alleen den last om te hooren en te rapporteeren.

Op voorstel van de Kerk te Amsterdam wordt Br. Koffijberg als oefenaar erkend en zal hem gelegenheid gegeven worden de formulieren van eenigheid te onderteekenen.

Aan Br. Steinhart zal de door hem gevraagde attestatie worden afgegeven aan de classis van Heerenveen.

De regeling der vacatuurbeurten wordt opgedragen aan de bedienaren des Woords.

Door de aanwezige bedienaren worden de drie formulieren geteekend in het daarvoor bestemde boek.

Na de pauze wordt door verschillende agenten mededeeling gedaan aangaande ettelijke nog niet tot reformatie gekomen kerken. Wenken worden gegeven; tot ijverig voortvaren wordt aangemaand; middelen en wegen tot uitbreiding van den arbeid zullen worden gezocht. De kerken en broederen worden aangewezen, die daarin werkzaam zullen zijn.

Een vader uit een nog niet ontkomen kerk wordt voor den doop van zijn kind verwezen naar een genabuurde kerk.

Voor geloovigen uit enkele nog niet ontkomen kerken worden de kerken aangewezen, tot welke zij zich zullen hebben te wenden. De kerkeraden dezer kerken zullen voor die geloovigen een boek op naam hunner kerk aanleggen en telken male in de vergadering der classes ook van die kerken verslag doen. Zoo zal men ook handelen met gedoopten uit dergelijke kerken.

Op eene vraag aangaande het somnambulisme wordt geantwoord, dat genezing daarvan te verwachten, in strijd is met Gods Woord.

Aangaande eene vraag omtrent Zondagsheiliging wordt geoordeeld, dat niet onbepaaldelijk kan of mag gezegd worden, dat alle rijden op Zondag zonde is; dat evenmin alle gevallen onderscheidenlijk kunnen worden omschreven; en dat over het 4e gebod in 't algemeen slechts kan verwezen worden naar de uitspraak van de Dordtsche Synode.

De zaak der grensregeling van de Kerk te N.-Amstel zal voorloopig rusten, tot de vacature aldaar zal zijn vervuld.

Volgens het ingediend rapport der vóór de pauze benoemde Commissie wordt de beroeping van Ds. Reuijl naar de kerk te Amstelveen geapprobeerd.

Te 4½ ure wordt de vergadering na dankgebed door den praeses gesloten.

1) De gedurige verbinding: *plaatselijk* of *parochiaal* is niet van mij, maar van Voetius.

Buitenland.

Duitschland. Misbruiken, ontstaan bij het preeken op beroep.

In *West-Pruisen* kiezen sinds eenigen tijd de gemeenteleden zelven hunne predikanten. Volgens de *Allgem. Ev. Luth Ktg.* geeft dit aanleiding tot grove misbruiken. De personen, die »op beroep" gaan preeken, schijnen over 't algemeen weinig tact te hebben, om de achtbaarheid van den leeraarsstand hoog te houden. Men maakt bij de stemgerechtigden bezoeken en deelt hun mede, dat de plaats, die men tot hiertoe bediende, zoo afgelegen is; dat men er zoo moeielijk komen kan; dat men er haast geen omgang hebben kan; dat er geen Casino is; de opbrengst van een groot stuk land behoort mede tot het traktement en men kan dit niet wel verpachten; het huis is te klein en te vochtig. Hij, die zich bijzonder »populair" zoekt te maken, gaat vóór en na de proefpredikatie naar het Casino, om te toonen, dat hij wil leven en laten leven.

De burgers in een kleine stad en de boeren op het platteland laten er zich niet weinig op voorstaan, wanneer zij elke week bezoek ontvangen van een predikant en de indruk, dien de candidaat gemaakt heeft, wordt in societeit en herberg druk besproken. Een welgesteld leerlooier, die juist bezig was eene huid te bearbeiden en daarbij niet in saloncostuum gekleed was, verwees den hem bezoekenden herder en leeraar naar zijne vrouw, die »de zaak evengoed behandelen kon als hijzelf." De *Evang. Luth. Ktg.* ziet den tijd aanbreken, dat een persoon, die eene predikantsplaats begeert, zoo bezoeken zal moeten afleggen.

Op grond van het bovenstaande wordt aan landskerken, waarin de verkiezing van predikers nog niet door de gemeenteleden geschiedt, geraden, die nieuwigheid nooit in te voeren. Als remedie voor de kwaal, die reeds in de kerk van West-Pruisen zoo diep wortelde, wordt aangeraden, om vanwege de hoogere besturen het doen van bezoeken bij leden eener gemeente, waarbij men hoopt beroepen te worden, eenvoudig te verbieden. Dit zou doeltreffend zijn. Aanbevolen wordt hetgeen in het koninkrijk Saksen steeds plaatsgrijpt, wanneer door een prediker eene proefpredikatie gehouden wordt. Na de prediking heeft men gelegenheid om met den candidaat in tegenwoordigheid van den kerkeraad te spreken; alle kiesgerechtigden hebben daarbij vrijen toegang.

Toch meenen wij, dat het euvel veel dieper zit. Niet dat allen medestemmen, is een kwaad; maar dat zonder censuur ieder maar mag medestemmen. De tuchteloosheid verwoest de Evangelische kerk. In de Brunswijksche synode der landskerk werd het voorstel afgestemd, om een gemeentelid, dat een verachter was van den doop of van het doen van belijdenis of van de kerkelijke inzegening van het huwelijk, ten slotte na vele vermaningen uit de gemeenschap der kerk te verbannen. Wel werd dit besluit genomen met slechts ëene stem meerderheid; maar toch teekent het den toestand. Het afstemmen van het voorstel is daarom ook kenmerkend, omdat reeds in Brunswijk een predikant in overleg met het consistorium het recht heeft om een lid te excommuniceeren.

Italië. Pater Agostino.

Op de hoeken der straten van Rome vindt men tegenwoordig aanplakbiljetten van reusachtige afmeting, in het midden waarvan men het portret vindt van pater Agostino, den man, wiens naam tegenwoordig op aller lippen zweeft. Door den paus daartoe opzettelijk genoodigd, houdt deze pater eene reeks van vastenpredikatiën; stenografen schrijven die preeken op voor een uitgever, die ze gedrukt aan den man zoekt te brengen. Men vindt de gedrukte preeken van den pater bij alle courantenwinkels of kiosken, die men op straten en pleinen aantreft. Men kan daar zien, hoe de geïllustreerde bijbel, bij wijze van een courant gedrukt, naast de meest ergerlijke printverbeeldingen tentoongesteld wordt.

Pater Agostino, in de Romagna geboren, is de redenaar van den dag. Alle bladen geven uittreksels uit zijne redevoeringen, en bestrijden zijne woorden of geven er hunne instemming mede te kennen; zeker is het, dat het optreden van den pater ieders aandacht trekt. De kerk, waarin hij dagelijks predikt, de St. Carlo al Corso, is reeds urenlang vóór den aanvang gevuld, en een tamelijke politiemacht is noodig, om binnen en buiten de kerk de orde te handhaven.

Men vertelt van den pater allerlei, waardoor zijn persoon voor het groot publiek iets interessants krijgt. Sommigen zeggen, dat een ongelukkige liefde hem genoopt heeft de monnikskap aan te nemen; anderen, dat zijne moeder hem voor zelfmoord bewaarde; anderen weder, dat hij in de rijen der Garibaldianen gestreden heeft. Zeker is het, dat pater Agostino zich »een vrij burger van Italië" noemt.

In een van zijne predikatiën trok hij geweldig te velde tegen het opteekenen van zijn redevoeringen; dit was een ingrijpen in zijn recht als »vrij burger van Italië"; hij verwachtte, dat de wet zijn rechten zou beschermen. Het publiek juichte den redenaar luide toe.

Pater Agostino schijnt op den kansel bijzonder bewegelijk te zijn; trouwens de manieren van een tooneelspeler worden in Italië den predikanten niet kwalijk genomen. Zijne kracht is niet in de buigzaamheid van zijne stem, maar in de radheid zijner spraakorganen gelegen. Zijne preeken gelijken op een plasregen, waarin aanhalingen uit Homerus met die uit den Bijbel afgewisseld worden, terwijl door hem evenzeer woorden van Plato als van Fénélon worden vermeld.

In zijn eerste rede te Rome trok de pater te velde tegen het zedelijk bederf, dat in de moderne maatschappij is ingeslopen; in zijn tweede preek bestreed hij het atheïsme. »Het moderne atheïsme is schaamteloos," sprak hij; »gisteren verstak het zich; heden verbergt het zich niet meer. Gisteren stond het voor onze poorten; heden staat het midden in onze veste; het toont zijn ongedekt aangezicht op de tribune, in de pers, op het tooneel; het doet zich overal gevoelen, zelfs in de scholen, en weldra zal het tot den huiselijken haard doordringen."

Te betreuren is het voorzeker, dat een man, die zoovele duizenden aan zijne lippen doet hangen, niet het zuivere Evangelie van Gods genade in Christus verkondigt. Toch moet het gewaardeerd, dat hij een dam poogt op te werpen tegen het ongeloof, dat ook in Italië steeds grooter verwoestingen aanricht, al is de reactie daartegen goed merkbaar.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

LENTELIED.

Zoo heeft de felle wintervorst
Verward, vermoeid van 't rustloos razen,
Den aftocht eindlijk moeten blazen;
Hoe zwelt van vreugde mij de borst
En juicht mijn hart op veld en wegen
Der lieve Lente 't »welkom!" tegen.

Want God spreidt thans een bloemtapijt,
Waar 't sneeuwen lijkkleed heeft gelegen,
En schenkt een milden schat van zegen
In blad en bloesem, wijd en zijd;
Vervult de lucht met zoete geuren,
Verkwikt mijn oog door pracht van kleuren,

Hij roept de zangers ook terug,
Die met hun liefelijke klanken,
Mij 't hart in reinen gloed ontvanken.
Het vischje schiet weer wondervlug
Door 't helder nat heen, vroolijk, dartel
En maalt zijn vreugd in blij gespartel.

Het beekje vloeit ontkluisterd voort,
Het vee ontvlucht den engen stallen,
De vlinder laat zijn boeien vallen
En wipt zich op naar hooger oord.
Mijn ziels- en lichaamskracht voel 'k sterken
Looft dan met mij Gods groote werken!

L. V. D. L.

(Onze vriend v. d. L. heeft het er werkelijk niet slecht afgebracht al was 't ook maar, wijl de maat zoo zuiver is, waar veel dichters en rijmers niet op schijnen te kunnen passen. De lente is dan ook een recht dichterlijk onderwerp, dat tot zingen opwekt, vooral wanneer men in een streek woont met wat meer groen en minder steenen dan Amsterdam.

Op enkele dingen dient onze dichter echter te letten; b.v. »ontvanken" voor »ontvonken" is niet mooi. Zijn vreugd »malen" is ook vreemd, en een vlinder die »zich opwipt" is wezenlijk zeldzaam en heeft vreemde zeden. Wat meer eenvoudigheid, lieve vriend, zou niet schaden. Uw hart en borst hebben 't wel wat druk in het vers. Maar dit neemt niet weg dat het den Heere verheerlijkt in zijn werken, en dat is goed te allen tijd.)

DE WOLKEN.

(*Slot.*)

De middenwolken, die ge bij gewoon helder weder veelal ziet, zijn van 5000 tot 15000 voet boven ons. Gij hebt ongetwijfeld dikwijls wolken gezien, die op rijen bergen geleken. Nu dat zijn die middenwolken en als ze er zoo uitzien met ronde hooge *toppen*, noemt men hen daarnaar *Cumuli* (stapelwolken).

Ook kan het gebeuren, dat er om zulk een wolkgevaarte lage uitgestrekte vlakten of velden van wolken schijnen te drijven. Zulk een wolkenveld heet dan *Cirrostratus*; een naam, dien de vrienden nu zeker wel kunnen uitleggen. 't Is echter minder prettig die wolken te zien, want meestal volgt dan storm.

Maar, denkt gij misschien, wat hebben we met al die vreemde namen noodig? We begrijpen het toch wel. Zeker, en ik vind alle vreemde woorden in onze taal zelfs heel leelijk, behalve, wanneer ze onmisbaar zijn. En dat is hier zoo. Die namen maken dat menschen uit *alle* volken de zaak begrijpen, waarover gesproken wordt.

De *Nimbus* of regenwolk eindelijk hangt zeer laag, zoodat zij vaak door niet eens hooge bergen in het voortzweven wordt gestuit. 't Gebeurt wel dat reizigers op bergen het beneden zich zien regenen en zelf droog blijven. Een *nimbus* is al nagenoeg water, en ziet er ook zoo uit, of liever als schuim.

De regenwolken drijven niet vóór den wind uit, zooals soms schijnt. Integendeel, die wolken zelf veroorzaken juist den wind, en voeren hem om zoo te zeggen met zich. Dit hebt gij denkelijk al wel eens gemerkt, maar zonder het recht te begrijpen. Hoe dikwijls gebeurt het bij een zware regenbui, dat juist als we het regenscherm 't meest noodig hebben, wij het moeten neerdoen, omdat de wind te sterk wordt.

Wie nu even nadenkt zal begrijpen, hoe dat komt.

Uit de waterwolken valt de regen op de aarde en doorvochtigt haar. Is de wolk uitgeput gelijk een ledige gieter, dan houdt de regen op, althans zoo er geen nieuwe wolk komt. Van de uitgegoten wolk blijven slechts vederachtige laagwolken over en in de laagte het overige, dat voortdrijft of waterdamp wordt.

't Kan echter ook gebeuren dat een massa wolken zich verzamelen en plotseling al hun water uitgieten. Dan ontstaat er een *wolkbreuk*.

Maar wat zijn nu wolken? Voor zoover men weet, ontstaan zij evenals de nevel, doch drijven hooger. Zij zijn gevormd uit waterblaasjes, ook wel uit ijsnaalden, die, als zij naar beneden komen, niet altijd water worden. De lucht die van de aarde opstijgt, voert ook veel waterdamp mee. Nu is het boven in de lucht kouder dan dicht bij de aarde. Dat bemerken de reizigers 't best die hooge bergen beklimmen. Zij moeten dan soms dikke jassen aantrekken om niet te bevriezen. Nu wordt in die hooge koude de lucht doordrongen met waterdamp, die later nog meer verdikt. Eindelijk worden de waterblaasjes tot droppels. Deze nu zijn, zooals gij weet, zwaarder dan lucht, kunnen er dus niet in blijven zweven en vallen neer. We zeggen dan dat het regent. Is het echter boven in de lucht zoo koud, dat het water er bevriest, dan krijgen we als 't neervalt sneeuw of hagel.

Hiermee dalen we uit de wolken weer naar de aarde. Er komen denkelijk nog wel later ook eenige regenachtige dagen, die aanleiding geven om over wolken en regen nog eens te praten.

CORRESPONDENTIE.

D. B. te N.-S. Uw tweede vraag is reeds beantwoord. Gij kunt het vinden in een vroeger nr. van de *Heraut*. De andere wordt behandeld.

HOOGENBIRK.

Ingezonden Stukken.

Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.

Mijnheer de Redacteur!

Er is door u te veel gelezen uit den aanhef van mijn brief. Ik erken, dat door mij de duidelijkheid aan de kortheid eenigszins is opgeofferd, en haast mij thans u te berichten, dat geen Ned. Gereformeerde mijn zegsman is, maar dit de indruk was, welke een lid onzer Synode, na de bespreking der concept-acte, had gekregen.

Ook voor anderen verheug ik er mij in, dat dit onomwonden door u wordt verworpen; dat de ineensmelting de oprechte begeerte der Ned. Gereformeerden is; maar dan zal het wel noodig bevonden worden, dat de band, welke de concept-acte om het volk tracht te leggen, nauwer worde toegehaald. Ik ga hier thans niet op in. Het doel van dit mijn schrijven is: elke verdenking bij u weg te nemen, alsof Ned. Gereformeerden dit zouden gezegd hebben, afgezien van de praatjes, die nu en dan van onkundigen worden vernomen.

U bij voorbaat dankende voor de plaatsing in de *Heraut*, ben ik hoogachtend,

Uw dw. dr. en br. in Chr.,
DS. VAN DEN BOOM.

A/V, 23 Maart.

HAARLEM, 13 Maart 1889.

Mijnheer de Redacteur!

Mag ik, naar aanleiding van uw voorlaatste artikel over »de Verkiezinge Gods" beschedenlijk eene plaats verzoeken voor het volgende? Wellicht kan het eenigen dienst doen tot verheldering der begrippen.

In genoemd artikel wordt door U het gevoelen der Boven- en Benedenvaldrijvers besproken. Leest men nu echter in de Dordtsche Leerregels hoofdstuk I, § § 7—9 en § 15 na,